

בית המשפט

ה"ע 7003/02	בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים	

בעניין: שוברי בר חברה ליבוא מספוא בע"מ

המבקשת

נ ג ד

הממונה על ההגבלים העסקיים

המשיב

ה ח ל ט ה

ההסדר הכובל נשוא פסק-דין זה עוסק בענף תערובות המזון להזנת בעלי חיים וחומרי הגלם המשמשים לייצור תערובות המזון, בעיקר מספוא לסוגיו, ועניינו תאום והובלה ימית של יבוא של מספוא וחמרי גלם אחרים המשמשים ליצור תערובות מזון.

הצדדים להסדר הם המבקשת, שוברי בר חברה ליבוא מספוא בע"מ (להלן - שוברי בר), חברה פרטית המשמשת כסוכנת של מספר חברות ואגודות שיתופיות בארץ לשם יבוא גרעינים ומוצרי מספוא (להלן - מספוא), וכן ארבעה מכוניס המייצרים תערובות להזנת בעלי חיים. ארבעת המכוניס הנם בעלי מניות בחברה, ואלו הם: אמבר, מכון לתערובות, אגודה שיתופית חקלאית מרכזית בע"מ; מילובר, מכון מרכזי לתערובות בע"מ; מתמור בע"מ, צמח, מכון לתערובות, אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (ארבעת מכוני התערובות יכוננו להלן - מכוני התערובות).

שוברי בר משמשת עבור מכוני התערובת סוכנות לייבוא מספוא והיא אף משמשת כסוכנת ליבוא תוספות שונות המשמשות גם הן לייצור תערובות מזון.

בנוסף למכוני התערובת, בעלי מניות אחרים בשוברי בר הם בעלי אחזקות במכוני התערובת, במישרין או בעקיפין. המדובר במשקי הגליל העליון, משקי עמק הירדן, משקי עמק בית שאן, משקי עמק יזרעאל, משקי המפרץ, גרנות ארגון שיתופי אזורים, משקי הרי יהודה, משקי הדרום ומשקי הנגב.

נתח השוק המצרפי הגדול של ארבעת מכוני התערובות בשוק מכוני התערובת עומד על כ-6%, ומשקלו של חומר הגלם אותו רוכשת שוברי בר עבור ארבעת מכוני התערובות במחיר הסופי של תערובת המזון, הופכים תיאום בין ארבעת מכוני התערובת לנוח במיוחד.

החשש אשר התעורר, לאור זהות בעלי מניותיה של שוברי בר ואופי פעילותה, היה, כי חברה של ארבעת מכוני תערובת גדולים ומרכזיים לייבוא משותף של תשומות, תקטין עד מאד את התחרות ביניהם. לאור העודה ששוברי בר מייבאת כ-6% מהמספוא הדרוש לתערובות מזון בארץ, היה אף חשש כי שוברי בר עשויה לנצל את כוחה על מנת לדחוק רגליהם של המתחרים באותם ארבעה מכוני התערובת.

במסגרת בקשת שוברי בר למתן היתר זמני, ביצע הממונה בדיקות נרחבות של השפעות ההסדר על התחרות ומצא כי לכאורה ההסדר לא הביא לפגיעה בתחרות בין ארבעת מכוני התערובת.

עוד מצא הממונה, כי מכוני התערובת נוהגים זה עם זה שקיפות וחושפים את כמויות התערובת אותם הם מייצרים, את היקפי התשומות המיובאים על-ידם ונתונים נוספים אשר לסברת הממונה, במקום בו מתנהל תחרות, ראוי כי תנאים כאלה יישמרו בסוד.

עוד מצא הממונה, כי הלקוחות הקיבוציים (להבדיל מלקוחות ממגזר המושבים) נוהגים לרכוש את תערובות המזון ממכוני תערובת המצויים בבעלות קיבוציהם. הממונה סובר כי אם הלקוחות הקיבוציים מחוייבים בבלעדיות מפורשת או משתמעת כלפי מכוני התערובת הקיבוציים, יש בכך כדי להקטין את זיקת התחרות בין מכוני התערובת. אשר-על-כן, סבר ממונה, כי יש מקום להתנות תנאי בהסדר הכובל אשר יאפשר לקיבוצים לקנות

תערובות מזון מכל מכון תערובת ללא הגבלה, ויש להבהיר זאת לקיבוצים וארגוני הקניות השונים.

המבקשת וארבעת מכוני התערובת פעלו תחת היתר זמני (בתנאים), ולאחר שהממונה בדק את פעולתם לאורך זמן, ולאור העובדה כי לא היתה התנגדות להסדר, ולאחר שהמבקשת והצדדים להסדר הסכימו לתנאים, ראה הממונה לנכון להמליץ על אישור ההסדר הכובל, בתנאים.

עיקרם של התנאים הוא הפרדה פרסונלית בין שוברי בר לבין בעלי מניותיה, חובת שוברי בר לספק שירות לכל דורש, קביעת אחוז עמלה מקסימלית, איסור על העברת מידע בין כל הצדדים להסדר הכובל ומתן אפשרות לכל צרכני התערובות לרכוש תערובת מכל מכון תערובת ללא הגבלה.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן על-ידי כדן יחיד.

לאחר שבחנתי את פרטי ההסדר הכובל ואת התנאים שהצדדים הסכימו להם, הגעתי למסקנה כי יש מקום לאישור ההסדר בתנאי להם הסכימו הצדדים, המצורפים לפסק-דין זה ומהווים חלק בלתי נפרד ממנו. נראה כי ריכוז יבוא חומרי הגלם בו עוסקת שוברי בר מביאים להוזלת חומרי הגלם עבור מכוני התערובת, ומכאן שגם הצרכן יוצא נשכר. מאידך, עדיין קיימת תחרות כלשהי בין ארבעת מכוני התערובת לבין עצמם.

אשר-על-כן, אני מאשרת את ההסדר הכובל בתנאים שיפורטו להלן :

1. שוברי בר וכל אחד מארבעת מכוני התערובת יימנעו מהעברה זה לזה של מידע כלשהו בקשר עם לקוחותיהם, מכירותיהם תשומותיהם ופעילותם העסקית של מכוני התערובת, למעט מידע שפרסומו הותר במפורש ו/או מידע הזמין ממילא לציבור, ובכלל כך :

1.1 שוברי בר לא תעביר לבעלי מניותיה, בכללם לארבעת מכוני התערובת, כל מידע בדבר היקף, סוג, מחיר או תנאי רכישה של חומרי הגלם אשר הזמינה עבור מכוני תערובת אחרים, בין אם הם ארבעת מכוני התערובת ובין אם הם מכוני תערובת שאינם בשוברי בר, ולא תאפשר להם גישה למידע זה.

- 1.2 שוברי בר לא תעביר למכוני תערוכות שאינם בשוברי בר כל מידע בדבר היקף, סוג מחיר או תנאי רכישה של חומרי הגלם אשר היא הזמינה עבור מכוני תערוכות אחרים, בין אם הם ארבעת מכוני התערוכות ובין אם הם מכוני התערוכות שאינם בשוברי בר, ולא תאפשר להם גישה למידע זה.
- 1.3 ארבעת מכוני התערוכות לא יעבירו זה לזה ולמכוני תערוכות שאינם בשוברי בר, במישרין או בעקיפין, כל מידע בדבר היקף, סוג מחיר או תנאי רכישה של רכישות חומרי גלם על-ידם, היקפי מכירת תערוכות מזון על-ידם, מידע אודות לקוחות, מידע בדבר תנאי אשראי הניתנים ללקוחות ומידע בבר התקשרויות עם לקוחות בעבר או בעתיד, למעט מידע שהעברתו הותרה במפורש. אין באמור לעיל כדי למנוע ממכוני התערוכות להתריע זה בפני זה בדבר פגם שנפל באיכות חומר הגלם המיובא על-ידי שוברי בר.
- 1.4 מי שמשמש כעובד, מנהל, יועץ או נושא משרה באחד מארבעת מכוני התערוכות לא ישמש כעובד או יועץ פנימי של שוברי בר ולא יטול חלק בפעילותה השוטפת של שוברי בר. מבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, לא יסייע אדם כאמור לשוברי בר בהכנת מכרזים לרכישת חומרי גלם, או במשא ומתן לאספקת חומרי גלם, או בהנחיה באשר לאופן הטיפול ברכישת חומרי גלם ולא יהיה שותף לקבלת החלטות בנושאים אלה בפעילות השוטפת.
- 1.5 אין באמור לעיל כדי למנוע מכל מכוני תערוכות להעביר לשוברי בר הזמנות לרכישת חומרי גלם בעבור עצמו ובכללן הוראות בדבר כמויות חומר הגלם אותן הוא מבקש לרכוש, המועדים בהם הוא מבקש לקבל את האספקה, המחיר שהוא נכון לשלם עבור חומר הגלם ואיכות חומר הגלם הדרושה לו. כן אין באמור לעיל כדי למנוע משוברי בר את הזכות להיוועץ יעוץ מקצועי עם מכוני תערוכות כלשהו, מקום שיעוץ מקצועי כאמור דרוש לו, ובלבד שמידע שיסופק לו לא יועבר למכוני תערוכות אחרים.

2. חובה לספק

- 1.2 שוברי בר תספק שירותיה כסוכנת יבוא חומרי גלם לצדדים שלישיים אשר יחפצו לקבל ממנה שירותים אלה, ובלבד שהכמות שיבקשו צדדים שלישיים אלה להזמין לא תקטן מ-2000 טון גרעינים ו/או 500 טון לחומר גלם שאינו מספוא. שוברי בר לא תסרב לספק שירותים אלה סירוב בלתי סביר.
- 2.2 שוברי בר תהיה רשאית שלא לספק שירותים למי שלא שילם (מבלי הצדק בדיון) עמלה לה היתה שוברי בר זכאית.

2.3 בעבור שירותיה תגבה שוברי בר מכל לקוחותיה, ובכללם ארבעת מכוני התערובת, עמלה בשיעור זהה אשר לא יעלה על אחוז אחד (1%) מערך העסקה. הממונה ישוב ויבחן את שיעור העמלה כעבור תקופה של 18 חודשים ממתן אישור זה.

3. כללי התנהגות

המגעים בין בעלי המניות בשוברי בר יתבצעו בדרך המצמצמת חשש לפגיעה בתחרות, בכלל כך:

3.1 לא תתקיים כל ישיבה משותפת של ארבעת מכוני התערובת או נציגיהם, למעט לצורך ניהולה השוטף של שוברי בר.

3.2 בפגישות ובמגעים בין בעלי המניות בשוברי בר לא יידונו עניינים הקשורים בהיקפי רכישות חומרי גלם על-ידי כל אחד מארבעת מכוני התערובת וממכוני התערובת שאינם בשוברי בר, היקפי מכירת תערובות מזון על-ידם ללקוחותיהם, תנאי האשראי הניתנים ללקוחות ומידע בדבר התקשרויות מכוני התערובת עם לקוחותיהם בעבר או בעתיד;

3.3 פגישות בין ממלאי תפקיד אצל המבקשת ייערכו לפי סדר יום קבוע מראש; לא יידונו בפגישות אלה נושאים שאינם בסדר היום;

3.4 כל הנאמר בפגישות וסדר היום יתועדו ותיעד זה יישמר ויהיה זמין;

4. ארבעת מכוני התערובת יאפשרו לבעלי מניותיהם וארגוני הקניות השייכים לבעלי מניותיהם לרכוש תערובות מזון לבעלי חיים מכל מכון תערובת ללא מגבלה.

4.1 כל אחד מארבעת מכוני התערובת יבהיר לבעלי מניותיו ולארגוני קניות השייכים לבעלי מניותיו כי הם אינם מחויבים לרכוש את תערובות המזון להן הם נזקקים, כולן או חלקן, ממכון התערובת אשר בהחזקתם.

4.2 ארבעת מכוני התערובת לא יתקשרו עם בעלי מניותיהם של ארבעת מכוני התערובת או ארגוני הקניות השייכים להם, בהסכם לרכישה בלעדית של תערובות מזון.

4.3 כל מגבלה חוזית או תקנונית המחייבת את בעלי מניותיהם של ארבעת מכוני התערובת או את ארגוני הקניות של בעלי מניות אלה לרכוש תערובות מזון רק ממכון התערובת אשר בבעלותם - תוסר לאלתר.

4.4 ארבעת מכוני התערוכות לא יסרבו סירוב בלתי סביר לספק תערוכות מזון לקיבוצים או לארגוני קניות של קיבוצים אשר אינם קשורים אליהם בקשרי בעלות.

4.5 אין באמור בסעיף זה כדי למנוע מכל אחד מארבעת מכוני התערוכות ליתן הלוואה לבעלי מניותיו ו/או לארגוני קניות השייכים לבעלי מניותיו, אשר פירעונה יובטח על-ידי התחייבות מקבל ההלוואה לרכוש תערוכות מזון משך תקופה קצובה מנותן ההלוואה בלבד. יחד עם זאת, מקבל ההלוואה יוכל לרכוש תערוכות מזון ממכוני תערוכות אחרים בכפוף לפירעון ההלוואה.

5. כללי

אין בתנאים אלה כדי לגרוע מהוראות חוק ההגבלים העסקיים.

6. תקופה

אישור זה ניתן לתקופה של שלוש שנים.

ניתן היום, כ"א בכסלו תשס"ד (16 בדצמבר 2003), בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

מיכאלה שידלובסקי-אור, שופטת